

כתוב (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם כָּאֵין נִגְדוּ, מִה הַרְבּוּי פֶּאֶן? אֵלֶּא, מִי לֹא יֵרָאֵף מֶלֶךְ הַגּוֹיִם, וְכִי מֶלֶךְ הַגּוֹיִם הוּא, וְלֹא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל? אֵלֶּא בְּכָל מְקוֹם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְהַשְׁתַּבֵּחַ בְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִקְרָא - רַק עַל יִשְׂרָאֵל לְבָדֶם, שְׁכָתוֹב (שְׁמוֹת ה) אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הָעִבְרִים. וְכָתוֹב כֹּה אָמַר ה' מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בּוֹדֵאֵי. אָמְרוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם: פֶּטְרוֹן אַחֵר לָנוּ בַּשָּׁמַיִם, שֶׁהֵרִי מִלִּפְנֵיכֶם לֹא שׁוֹלֵט אֵלֶּא עֲלֵיכֶם לְבָדֶכֶם, וְעֲלֵינוּ אֵינוֹ שׁוֹלֵט.

בֵּא הַפְּסוּק וְאָמַר, מִי לֹא יֵרָאֵף מֶלֶךְ הַגּוֹיִם [נ"א הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן לְדוֹת בְּהֵם וְלַחֲלֻקֹתָם וְלַעֲשׂוֹת בְּהֵם רְצוֹנוֹ. כִּי לֹךְ יֵאָתֶה, לִדְרָא מִמּוֹד לְמַעְלָה וּלְמַסּוֹת. כִּי בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם] - אֵלֶּא שְׁלִיטִים גְּדוֹלִים הַמְּמַנִּים עֲלֵיהֶם. וּבְכָל מַלְכוּתָם - בְּמַלְכוּת הַהִיא שְׁלֵמָעֵלָה, שֶׁהֵרִי אַרְבַּע מַלְכוּתוֹת שׁוֹלְטוֹת יֵשׁ לְמַעְלָה, וְשׁוֹלְטוֹת בְּרָצוֹנוֹ עַל כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים, וְעַם כָּל זֶה אֵין בְּהֵם שִׁיעֲשֶׂה אֶפְלוֹ דְּבַר קִטָּן אֵלֶּא כְּמוֹ שֶׁצִּוְהָ אוֹתָם, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (דניאל ד) וְכָרְצוֹנוֹ עוֹשֶׂה בְּצִבָּא הַשָּׁמַיִם וּבְדִירֵי הָאָרֶץ. חֲכָמֵי הַגּוֹיִם - אוֹתָם הַמְּמַנִּים וְהַגְּדוֹלִים שְׁלֵמָעֵלָה שְׁחַכְמָתָם הִיא מֵהֶם. וּבְכָל מַלְכוּתָם - הַמַּלְכוּת הַשְּׁלֵטָה, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר. וְזֶה הַמֶּקְרָא כְּפִשׁוּטוֹ.

אֲבָרְ כְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם - אֵת זֶה מִצְאָנוּ בְּסִפְרֵי הָרַשָּׁאוֹנִים, שְׁאוֹתָן מְרַפְּבוֹת וּצְבָאוֹת, אֵף עַל גִּב שְׁתַּמְנִנוּ עַל דְּבָרֵי הָעוֹלָם וּמִנָּה לְכָל אֶחָד לַעֲשׂוֹת פְּעֻלָּתוֹ, מִיָּהוּ (נִסְתַּר קְדוֹשׁ וְלֹא כָרְצוֹנוֹ) שִׁיעֲשֶׂה שׁוּם אֶחָד מֵהֶם כְּמוֹ? בְּגִלָּל שְׂאֵתָה רָשׁוּם מִיָּהוּ נִסְתַּר קְדוֹשׁ שִׁיעֲשֶׂה וְיִהְיֶה כְּמוֹךְ

מִאֵי רְבוּיָא הָכָא. אֵלֶּא מִי לֹא יֵרָאֵף מֶלֶךְ הַגּוֹיִם וְכִי מֶלֶךְ הַגּוֹיִם אִיהוּ וְלֹא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. אֵלֶּא בְּכָל אֲתֵר קְדָשָׁא בְּרִין הוּא בָּעָא לְאַשְׁתַּבַּח בְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֲתִקְרִי אֵלֶּא עַל יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּי. דְּכָתִיב, (שְׁמוֹת ה) אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הָעִבְרִים, וְכָתִיב, (ישעיה מד) כֹּה אָמַר יי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְדָאֵי. אָמְרוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם פֶּטְרוֹן אַחֵר אֵית לָן בְּשִׁמְיָא דְּהָא מַלְכִּיכוֹן לֹא שְׁלִיט אֵלֶּא עֲלֵיכֶם בְּלַחֲדוּיכוֹן וְעֲלָנָא לֹא שְׁלִיט.

אֲתֵּא קָרָא וְאָמַר מִי לֹא יֵרָאֵף מֶלֶךְ הַגּוֹיִם (נ"א מִלְכָּא עֲלִיָּא לְרִדָּאָה לֹון וְלִמְלָקָאָה לֹון וְלִמְעַבְדּ בְּהוֹן רְעוּתִיָּה.

כִּי לֹךְ יֵאָתֶה לְרִדָּאָה מִנָּה לְעִילָא וְתַתָּא. כִּי בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם) אֵלִין שְׁלִיטִין רַבְרַבִּין דִּי מִמְנָן עֲלֵיהֶו. וּבְכָל מַלְכוּתָם בְּהִיא מַלְכוֹ דְּלֵעִילָא. דְּהָא אַרְבַּע מַלְכוּוֹן שְׁלִיטִין אֵית לְעִילָא וְשְׁלִטִין בְּרַעוּתִיָּה עַל כָּל שְׂאֵר עַמִּין. וְעַם כָּל דָּא לִית בְּהוֹ דִּיעֲבִיד אֶפְלוֹ מִלָּה זַעִירָא אֵלֶּא כְּמָה דְּפָקִיד לֹון דְּכָתִיב, (דניאל ד) וְכַמְצַבִּיָּה עֲבִיד בְּחִיל שְׁמִיָּא וְדִירֵי אַרְעָא. חֲכָמֵי הַגּוֹיִם אֲנוּן מִמְנָן וּרַבְרַבִּין דְּלֵעִילָא דְּחַכְמָתָא דְּלַהוֹן מְנִיָּהוּ הוּא. בְּכָל מַלְכוּתָם מַלְכוּתָא דְּשְׁלִיט כְּמָה דְּאֲתָמַר. וְדָא הוּא קָרָא כְּפִשְׁטִיָּה.

אֲבָרְ כְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם. הֵאֵי אֲשַׁכְחֵנָא בְּסִפְרֵי קְדָמָאֵי, דְּאֲנוּן מְשַׁרְיִין וְחִיילִין אֵף עַל גִּב דְּאֲתַפְקִדָּן עַל מַלִּין דְּעֵלְמָא וּפָקִיד לְכָל חַד לְמַעַבְדּ עֲבִידָתָא, מָאֵן הוּא (סְתִימָא קְדִישָׁא וְלֹא בְּרַעוּתִיָּה) דִּיעֲבִיד שׁוּם חַד מְנִיָּהוּ כְּמוֹךְ. בְּגִין דְּאֲנֵת רָשִׁים בְּעִילוּיָא, וְאֵת רָשִׁים בְּעוֹבְדֵךְ מַכְלָהוּ. וְדָא הוּא מֵאִין כְּמוֹךְ יי, מָאֵן הוּא סְתִימָאָה

בְּעִלוּי, וְאֵתָה רָשׁוּם בְּמַעֲשֵׁךְ מַכְלָם. וְזֶהוּ מֵאִין כְּמוֹךְ ה'. מִיָּהוּ נִסְתַּר קְדוֹשׁ שִׁיעֲשֶׂה וְיִהְיֶה כְּמוֹךְ

למעלה ולמטה ויהיה דומה לך
בכל? מעשה המלך הקדוש,
שמים וארץ. אבל הם (ישעיה
מד) תהו וחרמוניהם כל יועילו.
בקדוש-ברוך-הוא פתוב בראשית
ברא אלהים וכו', במלכותם פתוב
והארץ היתה תהו ובהו.

אמר רבי שמעון לחברים, בני
הלולא זו, כל אחד מכם יקשט
קשוט אחד לפלה. אמר לרבי
אלעזר בנו, אלעזר, תן מתנה אחת
לפלה, שהרי מחר יסתפל (הקדוש
ברוך הוא) [נ"א ב] כשיכנס לחפה
באותם שירים ושכחים (אצטרות
וצמידים) שנותנים לה בני ההיכל
לעמד לפניו.

פתח רבי אלעזר ואמר, (שיר ג) מי
זאת עלה מן המדבר וגו'. מי זאת
- הכלל של שני קדושים של שני
עולמות בחבור אחד וקשר אחד
- עלה ממש להיות קדש קדשים.
שהרי קדש קדשים מ", ומתחבר
עם זא"ת כדי להיות עולה, שהיא
קדש קדשים. מן המדבר - שהרי
מן המדבר ירשה להיות כלה
ולהכנס לחפה. ועוד, מן המדבר
היא עולה, כמו שנאמר (שיר ד)
ומדברך נאווה. באותו מדבר של
לחש בשפתים היא עולה.

ושנינו, מהו שכתוב (שמואל א-
ד) האלהים האלה אלה הם
האלהים המפכים את מצרים בכל
מפה במדבר, וכי כל מה שעשה
להם הקדוש ברוך הוא במדבר
היה? והרי בישוב זה היה! אלא
במדבר - בדבור, כמו שנאמר
(שיר ד) ומדברך נאווה, וכתוב
(תהלים עה) ממדבר הרים. גם כן
עלה מן המדבר - מן המדבר
ודאי. באותו דבר של הפה היא
עולה ונכנסת בין פנפי האמא,
ואחר כך בדבור יורדת ושורה

קדישא דיַעבד וְלַהּוּי כְּמוֹף עֵילָא וְתַתָּא.
וְיֵהָא דְּמִי לָךְ בְּכָל, עוֹבְדָא דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא
שְׁמַיִם וָאָרֶץ, אֲבָל אֲנוּן (ישעיה מד) תַּהוּ
וְחַרְמוֹנֵיהֶם בְּל יוֹעִילוּ. בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
כְּתִיב בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְגו', בְּמַלְכוּתָם
כְּתִיב וְהָאָרֶץ הָיְתָה תַּהוּ וְבַהוּ.

אמר רבי שמעון לחברייא בני הלולא
דא, כל חד מנכון יקשט קשוטא
חד לפלה. אמר לרבי אלעזר בריה.
אלעזר הב נבזבזא חד לפלה דהא למחר
אסתפל (קדשא ברוך הוא) (נ"א ב) פד יעול
לחופה באנון שירין ושכחין דיַהבו לה
בני היכלא לקיימא קמיה.

פתח רבי אלעזר ואמר (שיר השירים ג) מי זאת
עולה מן המדבר וגו', מי זאת, כלל
דתרין קדושים דתרין עלמין בחבורא חדא
וקשורא חדא. עולה ממש למהוי קדש
קדשין. דהא קדש קדשין מ". ואתחברא
בזא"ת. בגין למהוי עולה דאיהי קדש
קדשין. מן המדבר דהא מן המדבר ירתא
למהוי כלה ולמיצל לחפה. תו מן המדבר
איהי עולה כמה דאת אמר, (שיר השירים ד)
ומדברך נאווה בההוא מדבר (דף י ע"ב) דלחישו
בשפון איהי עולה.

ותנינן מאי דכתיב, (שמואל א ד) האלהים
האדירים האלה אלה הם האלהים
המפכים את מצרים בכל מפה במדבר. וכי
כל דעבד לון קדשא בריך הוא במדבר הוה,
והא בישובא הוה. אלא במדבר, בדבורא,
כמא דאת אמר, (שיר השירים ד) ומדברך נאווה.
וכתיב, (תהלים עה) ממדבר הרים. אוף הכי
עולה מן המדבר, מן המדבר ודאי. בההיא
מלה דפומא איהי סלקא ואעלת בין גדי דאמא, ולבתר בדבורא